ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 4.7.2024 г.
COM(2024) 268 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Осемнадесети годишен доклад за 2023 г. относно осъществяването на помощта от Съюза съгласно Регламент (ЕО) № 389/2006 на Съвета от 27 февруари 2006 г. за създаване на инструмент за финансова подкрепа с цел насърчаване на икономическото развитие на общността на кипърските турци

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Осемнадесети годишен доклад за 2023 г. относно осъществяването на помощта от Съюза съгласно Регламент (ЕО) № 389/2006 на Съвета от 27 февруари 2006 г. за създаване на инструмент за финансова подкрепа с цел насърчаване на икономическото развитие на общността на кипърските турци

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Регламент (ЕО) № 389/2006 на Съвета[1] („Регламентът относно помощта“) представлява основата за предоставянето на помощ на общността на кипърските турци. В него е предвидено изискването за ежегодно докладване пред Европейския парламент и пред Съвета.

2. ПРОГРАМИРАНЕ НА ПОМОЩТА

Между 2006 г. и края на 2023 г. за действия по Регламента относно помощта бяха програмирани средства в размер на 688 милиона евро. Поетото през октомври 2023 г. задължение по годишната програма за действие за 2023 г. е в размер на 31,7 милиона евро[2]. Многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. предостави на програмата многогодишна перспектива посредством разпоредба за стабилно финансиране на годишна основа. Програмата за помощ обаче е с извънреден и временен характер, като целта ѝ е да подготви и улесни, по целесъобразност, пълното прилагане на достиженията на правото на ЕС в зоните на Република Кипър, в които правителството на Република Кипър не упражнява ефективен контрол, след разрешаването на кипърския проблем. Както в Регламента относно помощта, така и в Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 на Съвета[3] за определяне на многогодишната финансова рамка е предвидена възможност за преразглеждане в случай на обединение.

3. МЕХАНИЗМИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Програмата се изпълнява в зоните на Република Кипър, в които правителството на Република Кипър не упражнява ефективен контрол („неконтролираните от правителството зони“), а прилагането на достиженията на правото на ЕС е временно преустановено по силата на Протокол 10 към Договора за присъединяване. Помощта се осъществява при пряко и непряко управление.

Комисията работи в единствен по рода си политически, правен и дипломатически контекст. Предоставянето на такава помощ не означава признаване на какъвто и да било орган на власт в съответните зони, различен от правителството на Република Кипър. За изпълнението на програмата са необходими ad hoc договорености, като същевременно се спазват принципите на

[1] Регламент (ЕО) № 389/2006 на Съвета от 27 февруари 2006 г. за създаване на инструмент за финансова подкрепа с цел насърчаване на икономическото развитие на общността на кипърските турци и за изменение на Регламент (ЕО) № 2667/2000 на Съвета относно Европейската агенция за възстановяване (ОВ L 65, 7.3.2006 г., стр. 5).

[2] Решение за изпълнение на Комисията от 12.9.2023 г. за приемане на програма за действие за общността на кипърските турци за 2023 г. (C(2023) 5848).

[3] Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 на Съвета от 17 декември 2020 г. за определяне на многогодишната финансова рамка за годините 2021—2027 (ОВ L 433I, 22.12.2020 г., стр. 11).

доброто финансово управление. При нормални обстоятелства в програмите за подпомагане, финансирани от ЕС, споразуменията с правителството бенефициер представляват правната рамка за помощта за развитие. Такива споразумения обаче не могат да бъдат сключени за помощта за общността на кипърските турци. Управлението и намаляването на присъщия риск са част от отговорността на Комисията. Приетите мерки включват интензивен мониторинг на договорите и предоставяне на подкрепа за бенефициерите, преразгледани условия на плащане и внимателен подход към използването на банкови гаранции. Помощта включва значителни по размер безвъзмездни средства, чието управление изисква много ресурси.

За да се гарантира успешното въздействие, общността на кипърските турци трябва да бъде ангажирана в максимална степен с подготовката за прилагането на достиженията на правото на ЕС с оглед на оттегляне на спирането на неговото прилагане в съответствие с Протокол 10, след влизането в сила на цялостното уреждане на кипърския въпрос.

Програмният екип извършва дейност чрез Службата за подпомагане на програмата на ЕС в неконтролираните от правителството зони в Никозия. Представителството на Комисията в Кипър също така е домакин на срещи, семинари и пресконференции и предоставя на кипърската общественост на целия остров информация, включително относно програмата за помощ. Освен това информационният център на ЕС, финансиран по програмата за помощ, провежда редица комуникационни действия и действия за повишаване на видимостта, като предоставя информация за политиките, приоритетите и действията на ЕС в подкрепа на общността на кипърските турци и популяризира европейската култура.

4. ИЗПЪЛНЕНИЕ ПРЕЗ ОБХВАНАТИЯ ОТ ДОКЛАДА ПЕРИОД

4.1. Общ преглед

Комисията продължава да прилага Регламента относно помощта, придържайки се към общата цел за подпомагане на обединението. В случай на цялостно уреждане на кипърския въпрос Съветът ще вземе решение с единодушие въз основа на предложение от Комисията относно необходимите изменения на посочения регламент.

Действията, предприети през 2023 г., включваха продължаването на редица вече започнали и успешни проекти, като например стипендии на ЕС и мерки за изграждане на доверие в подкрепа както на Техническия комитет за опазване на културното наследство, така и на Комитета за безследно изчезналите лица. Специален механизъм продължи да финансира инициативите на техническите комитети за двете общности.

Предоставянето на безвъзмездни средства продължава да бъде ключов елемент на програмата. По-голяма помощ беше предоставена на ключови икономически сектори, които се подготвят за уреждането на кипърския въпрос чрез проекти, насочени към частния сектор и развитието. Продължиха усилията за постигане на съществено подобряване на актуалното състояние в областта на ликвидирането на болестите по животните и безопасността на храните.

Комисията продължи усилията си за подпомагане на общността на кипърските турци да изпълни стандартите, определени в пакета от две мерки, приети от Комисията през 2021 г., с които сиренето „Χαλλούμι“ (Halloumi)/„Hellim“ се

регистрира като защитено наименование за произход (ЗНП) и се определят условията за движение на този продукт през демаркационната линия. За тази цел със специална финансова помощ и технически експерти съвети бяха подпомогнати земеделски стопани, стопански субекти в хранителната промишленост и местни органи, отговарящи за контрола по цялата верига за производство на храни. Освен това Комисията продължи да свиква заседания на неформалната работна група относно Halloumi/Hellim, в която са обединени заинтересовани страни от двете кипърски общности.

Все още се наблюдават значителни пропуски по отношение на капацитета на бенефициерите да прилагат ефективно достиженията на правото на ЕС след влизането в сила на цялостно уреждане на кипърския въпрос. Същевременно, общността на кипърските турци продължи да отбелязва добър напредък в редица области и придоби по-ясна представа за предизвикателствата.

В края на годината по програмата за помощ се изпълняваха 138 договора.

4.2. Напредък по цели

Общата цел на програмата за помощ е да се подпомогне обединението на Кипър чрез насърчаване на икономическото развитие на общността на кипърските турци, като се обръща особено внимание на икономическата интеграция на острова, на подобряването на контактите между двете общности и с Европейския съюз и на подготовката за прилагането на достиженията на правото на ЕС.

Дейностите, предприети през 2023 г. по всяка от целите на Регламента относно помощта, са описани по-долу.

4.2.1. Цел 1: Развитие и преструктуриране на инфраструктурата

По линия на Програмата на ООН за развитие (ПРООН) продължиха действията за въвеждане на „Инструмента за местна инфраструктура“ (LIF) чрез текущи споразумения за финансов принос, подписани с Комисията, за общата сума от 33,2 милиона евро. Механизмът предоставя подкрепа за подготовката и осъществяването на важни местни инфраструктурни инвестиции. През 2023 г. са завършени три инфраструктурни проекта, а именно изграждането на центъра за сътрудничество „Kormakitis“, разширяването на пречиствателната станция за отпадъчни води в Морфу и възстановяването на влажните зони в Куклия. Други 15 проекта бяха в ход, включително разработването на предварително проучване за осъществимост за изграждане на гръцко-турска слънчева електроцентрала.

Ремонтните работи и строителните дейности по канализационната мрежа на Фамагуста, започнали през юли 2021 г., приключиха през 2023 г. Бяха заменени общо 45 км канализационна мрежа, бяха отстранени много недостатъци в първоначалния проект и бяха подобрени качеството и функционалността на системата.

Структурните проблеми с експлоатацията на депото за отпадъци в общността на кипърските турци не бяха решени и през 2023 г. От предаването му през 2022 г. бенефициерът не е подобрил експлоатацията и управлението на съоръжението и е продължил да прилага лоши практики за обезвреждане на отпадъци. Това неизбежно доведе до значително влошаване на ситуацията и амортизация на инвестициите. Без участието на Комисията бенефициерът стартира две обществени поръчки за възлагане на външни изпълнители на дейностите по

депониране на отпадъци. И двете обаче бяха отменени, което внася неяснота по отношение на бъдещото управление на сектора на отпадъците в общността. Комисията потвърждава ангажимента си да помогне на бенефициера да коригира положението, при условие че се вземат подходящи стратегически решения относно неговото управление.

В съответствие с финансирания от ЕС интегриран план за управлението на твърди отпадъци през 2023 г. завърши предоставянето на безвъзмездни средства за осем местни общности, с които те ще подобрят своята инфраструктура за управление на отпадъците.

Продължи укрепването на местния технически капацитет за мониторинг на качеството на околната среда чрез специални дейности за изграждане на капацитет, като например изготвянето на инвентаризация на емисиите на замърсители на въздуха на местно равнище. Информацията, предоставена от финансираната от ЕС мрежа за мониторинг на качеството на въздуха, понастоящем се използва за оценка на нивата на замърсяване и за разработване на конкретни действия за тяхното намаляване.

В сектора на далекосъобщенията през 2023 г. беше завършена нова инфраструктура за телевизионно и радиоразпръскване благодарение на финансиран от ЕС проект. В рамките на проекта в общността на кипърските турци беше преустановено цялото аналогово телевизионно излъчване от честотния обхват 700 MHz. Това от своя страна осигури възможност за безпрепятствено разпределяне на честотния обхват 700 MHz за 5G мобилни услуги, което допринесе за засилена цифровизация в общността на кипърските турци.

4.2.2. Цел 2: Насърчаване на социалното и икономическото развитие

Чрез програмата за помощ Комисията продължи да направлява и насърчава икономическата интеграция и развитие, предоставяйки пакети с финансова помощ на малки и средни предприятия в общността на кипърските турци с цел повишаване на конкурентоспособността и иновациите. Към края на 2023 г. близо 100 предприятия завършиха изпълнението на многогодишни договори за отпускане на безвъзмездни средства на стойност 4,6 милиона евро, което доведе до създаването на над 200 нови работни места, въвеждането на стандарти за качество на ЕС и подкрепа за цифровата трансформация. Програмата на ЕС „Into Business“ достигна до над 1150 предприемачи и завърши със създаването на 36 нови предприятия. Стартира и програмата на ЕС „Incubator Hive“, която позволява на стартиращите предприятия да получат подкрепа, която е съобразена с нуждите им.

Що се отнася до икономическата конвергенция, продължи сътрудничеството със Световната банка в областта на макроикономическия мониторинг, статистиката, улесняването на търговията и подобряването на бизнес средата чрез опростяване на процедурите. Първото всеобхватно проучване на бюджета на домакинствата, насочено основно върху мониторинг на бедността, приключи през 2023 г. и констатациите бяха широко обсъдени. Напредна работата по изпълнението на нормативните изисквания и преодоляването на пречките, свързани с откриването на банкови сметки за кипърски турци в банки в контролираните от правителството зони и предоставянето на възможност за плащания за търговия през демаркационната линия.

Постигнат беше напредък и в областта на безопасността на продуктите. През 2023 г. продължи и стартиралият през март 2022 г. проект за техническа помощ относно надзора на пазара с цел въвеждане на нови и подобряване на съществуващите практики в областта на метрологията, стандартизацията, акредитацията и оценяването на съответствието. В тясно сътрудничество с частния сектор проектът допринася за подобряване на бизнес средата в общността на кипърските турци и за гарантиране, че произведените на местно равнище стоки отговарят на стандартите на ЕС.

Комисията продължи дългогодишната си подкрепа за общността на кипърските турци, за да ѝ помогне да покрие стандартите на ЕС за безопасност на храните и здравето на животните, както и за профилактика, откриване и елиминиране на болести по животните. На земеделските стопани и на организациите на земеделските стопани бяха предоставени консултантски услуги в областта на селското стопанство, което доведе до създаването на група от над 100 местни технически съветници и дейна мрежа от заинтересовани страни, които желаят да научат повече и да подобрят практиките си. В периода 2022—2023 г. 109 земеделски стопани са завършили един или повече курсове за професионално образование и обучение в областта на селското стопанство и съответно са били издадени общо 247 удостоверения за обучение. Освен това през 2023 г. са били разпределени безвъзмездни средства на стойност 3,5 млн. евро на общо 53 земеделски стопани, кооперации и стопански субекти в хранителната промишленост, което е повишило тяхната ефективност и производителност.

Продължи изпълнението на ключови дейности в областта на безопасността на храните и готовността за действие при кризи, които имат отражение върху търговията през демаркационната линия и схемата за ЗНП Halloumi/Hellim. В резултат на това през март 2023 г. за първи път беше издадено удостоверение за Защитено наименование за произход (ЗНП) на производител на Halloumi/Hellim от общността на кипърските турци. До края на 2023 г. общо трима производители на сирене Halloumi/Hellim и 15 стопанства в общността на кипърските турци преминаха сертификация и съответно получиха удостоверения по схемата за ЗНП. През 2023 г. неофициалната работна група на Комисията по въпросите на Halloumi/Hellim проведе четири заседания относно прилагането на схемата за ЗНП.

Широкомащабните изследвания и вземане на проби от животни за приоритетни болести, включително бруцелоза, туберкулоза и шап, продължиха и през 2023 г. За тази цел Комисията осигури лабораторни тестове, ветеринарни консумативи и услуги. В резултат на всеобхватния набор от мерки по програмата за помощ болестността при бруцелозата продължи да намалява, като до края на 2023 г. тя спадна до 0,3 %. Туберкулозата и шапът вече са ликвидирани.

Финансовата подкрепа от страна на ЕС допринесе за привличането на още частни ветеринари да прилагат мерки за ветеринарен контрол и за контрол на безопасността на храните.

Комисията продължи да подкрепя обучението особено професионалното образование и обучение, ученето през целия живот и професионалното развитие на учителите. Към 2023 г. вече има разработени учебни програми за 20 занаята и 330 учители са били обучени по новите учебни програми. Проведени са били общо 103 обучения и са били разработени близо 200 модула за повишаване на

уменията и знанията на целия преподавателски състав в общността на кипърските турци.

Проектът за техническа помощ заедно със Statistics Denmark подобри допълнително предоставянето на бизнес услуги и управлението на източници на данни. Проектът беше допълнен от целева подкрепа, предоставяна чрез инструмента на Комисията за техническа помощ и обмен на информация (TAIEX) и Световната банка. Всички тези действия са част от всеобхватна стратегия на ЕС за по-добро предоставяне на статистически данни в общността на кипърските турци, което има за цел да способства за обединение.

4.2.3. Цел 3: Насърчаване на помирението, мерки за изграждане на доверие и подкрепа за гражданското общество

Комитетът за безследно изчезналите лица, подкрепен от програмата за помощ чрез споразумение за финансов принос с ПРООН, продължи работата си на място и лабораторната си дейност. Към края на 2023 г. от общо 2002 безследно изчезнали лица комитетът е ексхумирал тленните останки на 1186 лица. 1044 от тях са били генетично идентифицирани и върнати на семействата им.

През 2023 г. беше подписано ново споразумение за финансов принос в размер на 2,6 милиона евро за финансиране на работата на комитета през 2024 г. Като цяло през периода 2006—2023 г. ЕС е отпуснал 38,5 милиона евро в подкрепа на дейностите на Комитета за безследно изчезналите лица, което представлява 80 % от цялото финансиране за комитета за този период.

Опазването на културното наследство се запази като ключов компонент на мерките за помирение и изграждане на доверие, които подкрепя програмата за помощ, в тясно сътрудничество с гръцко-турския Техническия комитет за опазване на културното наследство. Като цяло в периода 2006—2023 г. програмата за културно наследство е получила средства от ЕС в общ размер приблизително 27,5 милиона евро. Това осигури възможност за опазване, структурно укрепване, физическа защита или възстановяване на 142 обекта на културното наследство на острова.

През 2023 г. бяха предоставени допълнителни средства от ЕС в размер на 2 милиона евро за механизма за подпомагане на гръцко-турските технически комитети. Това подпомагане се осъществява от ПРООН. От 2019 г. насам по механизма за подпомагане са финансирани около 20 проекта на техническите комитети — от проучвания за осъществимост и изследвания до семинари и изложения.

Успешно завърши пилотна гръцко-турска схема за стипендия от United World Colleges, която позволи на 46 ученици от двете общности да участват в International Baccalaureate Diploma Programme (програма за международна диплома за средно образование) в различни държави в периода 2020—2023 г. United World Colleges също така организира междуобщностни дейности, насочени към младежта, както и кратки курсове, които да осигурят на младите хора нужния инструментариум, който да им позволи да постигнат положителна промяна в своите общества.

Подкрепата за гражданското общество продължи и през 2023 г. Проектът „Гражданско пространство“, чрез който на организациите на гражданското общество се предоставя техническа помощ, продължи да оказва подкрепа за изграждането на капацитета на организациите на гражданското общество, да

насърчава създаването на благоприятна среда за развитието на гражданското общество и да стимулира изграждането на мрежи и осъществяването на съвместни действия с кипърските гърци и други организации на гражданското общество от ЕС.

През 2022 г. по покани за представяне на предложения в рамките на схемата „Кипърското гражданско общество в действие VIII“ на 17 проекта бяха отпуснати безвъзмездни средства на обща стойност 2,5 млн. евро. Проектите са съсредоточени върху гръцко-турските научни изследвания, мероприятия за изграждане на доверие между двете общности и за укрепване на гражданското общество в общността на кипърските турци и навлязоха в етапа на пълно изпълнение през 2023 г., което позволи на гражданското общество да организира важни дейности за изразяване на активна позиция и да стимулира гражданската активност.

Сдружението Human Rights Platform получи допълнително финансиране през 2023 г. и продължи да изпълнява успешно финансираните от ЕС преки споразумения за безвъзмездни средства. Основните дейности бяха съсредоточени върху борбата с трафика на хора, правата на бежанците, правата на ЛГБТИК+, участието на съответните заинтересовани страни, добрите условия на задържане и защитата от изтезания. Платформата участва в отнасянето на първото дело за трафик на хора пред „съдилищата“ на общността на кипърските турци, което приключи с присъда. Тя също така предоставяше подкрепа на жертвите на нарушения на правата на човека и укрепи капацитета на гражданското общество по въпроси, свързани с правата като цяло.

4.2.4. Цел 4: Сближаване на общността на кипърските турци със Съюза

От 2022 г. насам Комисията си партнира с Гьоте институт по изпълнението на програмата за стипендии в ЕС. През учебната 2023/2024 г. бяха раздадени 129 стипендии на студенти кипърски турци за обучение в университети в държави от ЕС, като към края на 2023 г. първите двама кипърски турци със стипендия от ЕС бяха приети в Колежа на Европа.

От 2007 г. насам са отпуснати над 2150 стипендии на студенти, като са обхванати повече от 100 университета и 23 държави от ЕС. Тези стипендии подпомагат студенти през първата година от университетското им образование, дипломирани участници в магистърски или докторски програми, както и изследователи и специалисти в по-нататъшното развитие на техните езикови и професионални умения в държавите от ЕС. Комисията, заедно с Гьоте институт, също така стартира Alumni Connect Digital — онлайн платформа за свързване на бившите стипендианти.

Информационният център на ЕС се управлява от Службата за подпомагане на програмата на ЕС съвместно с Представителството на Комисията в Кипър. През 2023 г. той постигна висока степен на видимост за ЕС чрез своите дейности както онлайн, така и офлайн. През 2023 г. Информационният център на ЕС проведе над 500 мероприятия за представяне и популяризиране на теми, свързани с ЕС, като правата на хората с увреждания, свободата на изразяване, търговията през демаркационната линия и Европейския зелен пакт. Бяха организирани общо 30 прояви с над 20 000 участници, което отразява промяна на политиката към мероприятията за представяне и популяризиране сред по-голям брой бенефициери. През този период Комисията изготви 20 публикации, 75 инфографики и 15 аудио-визуални продукта.

4.2.5. Цели 5—6: Подготовка на общността на кипърските турци за въвеждане и прилагане на достиженията на правото на ЕС

Програмата за техническа помощ и обмен на информация (TAIEX) се използва за постигане на цели 5 и 6 от Регламента относно помощта. Инструментът спомага за подготвянето на общността на кипърските турци за прилагането на достиженията на правото на ЕС с оглед на оттегляне на спирането на неговото прилагане след влизането в сила на цялостно уреждане на кипърския въпрос.

TAIEX продължава да бъде важен инструмент за постигането на целите на програмата за помощ. През 2023 г. по инструмента продължи да се предоставя подкрепа в 12 тематични области на достиженията на правото на ЕС чрез комбинация от онлайн и присъствени мероприятия. Бяха организирани приблизително 150 прояви по TAIEX, което е съизмеримо с миналогодишните резултати. Освен това беше съставена база данни с всички правни текстове, изготвени с подкрепата на TAIEX, и продължиха усилията за подобряване на качеството на писмения и устния превод в общността на кипърските турци.

През 2023 г. значително нарасна подкрепата по линия на TAIEX за търговията през демаркационната линия (Регламент (ЕО) № 866/2004 на Съвета). Независими експерти с мандат от Комисията извършваха редовни инспекции на пресни плодове и зеленчуци, картофи, мед и риба. В допълнение към шестте вида преработени храни от неживотински произход, които бяха допуснати за първи път през 2022 г. за търговия през демаркационната линия, бяха допуснати и опаковъчни материали, които влизат в контакт с храни, и два нови преработени хранителни продукта от неживотински произход, а именно трапезни маслини и различни плодови сокове. Експертите по линия на TAIEX гарантираха стандарти и качество на европейско равнище посредством подходящи проверки за съответствие на съоръженията в неконтролираните от правителството зони.

За да улесни допълнително търговията през демаркационната линия, през ноември 2023 г. Комисията стартира „система на ЕС за обслужване на едно гише“, която предоставя знания, подкрепа и възможности за изграждане на връзки на предприятията и търговците, които проявяват интерес или вече извършват търговия през демаркационната линия.

4.3. Финансово изпълнение (договори и плащания)

4.3.1. Сключване на договори

През 2023 г. Комисията подписа правни задължения в размер на 36,9 милиона евро.

4.3.2. Плащания

Плащанията през 2023 г. бяха в размер на общо 37,3 милиона евро (40,6 милиона евро през 2022 г.).

4.4. Мониторинг

Комисията е пряко отговорна за изпълнението на повечето проекти (пряко управление). Равнището на наблюдение от страна на служителите на Комисията е много високо, с постоянни контакти с изпълнители, посещения за проверка на място, заседания на място и заседания на ръководния комитет. Техническата помощ, предоставяна от Екипа за подкрепа във връзка с безвъзмездните средства, продължи да подкрепя Комисията при мониторинга на изпълнението

на договорите за отпускане на безвъзмездни средства, като същевременно подпомагаше бенефициерите на безвъзмездни средства при прилагането на правилата на ЕС за изпълнение на договори за отпускане на безвъзмездни средства, включително правилата за вторичното възлагане на обществени поръчки.

Освен това Комисията изпълнява редица договори чрез непряко управление. Изпълнителните организации, като например ПРООН, Световната банка, Гьоте институт, GiZ и NI-CO, докладват на Комисията съгласно съответните рамкови споразумения. Комисията е тясно ангажирана с ежедневния мониторинг на тези действия.

4.5. Одит и контрол

Препоръките от последния одит, извършен от Службата за вътрешен одит през 2017 г., свързани с договореностите за вътрешен контрол в областта на обществените поръчки, бяха изцяло изпълнени.

4.6. Оценка

През 2022 г. беше публикувана независима оценка на програмата за помощ, обхващаща периода 2013—2018 г. Резултатите от нея бяха удовлетворителни. Според заключенията ѝ програмата продължава да бъде актуална и нейното въздействие като цяло е положително. Оценката потвърди предимствата на европейското измерение и призна, че програмата поддържа жива перспективата за обединение. В нея също така беше подчертано, че програмата е като цяло съгласувана и ефективна. Оценката обаче обърна внимание на факта, че програмата за помощ сама по себе си не може да постигне обединението на Кипър, тъй като това остава задача на двете кипърски общности.

4.7. Информация, публичност и популяризиране

Като цяло през 2023 г. бяха организирани 505 действия за популяризиране и комуникация с цел представяне на дейността на ЕС. Комисията публикува и брошура за развитието на частния сектор.

4.8. Консултации с правителството на Република Кипър

Бяха проведени редовни срещи с представители на правителството на Република Кипър. Комисията продължава да разчита на сътрудничеството от страна на правителството за проверка на правата на собственост и за улесняване на работата на техническите комитети на двете общности. Комисията се среща редовно с представители на Министерството на външните работи и на постоянното представителство на Република Кипър към ЕС.

5. Заключения

Посредством работата, която извършва в съответствие с целите на Регламента относно помощта, Комисията продължава да предоставя подкрепа съгласно посочения регламент, за да подпомага обединението на Кипър чрез насърчаване на икономическото развитие на общността на кипърските турци.

През 2023 г. помощта остана насочена към области, в които са налице особени предизвикателства за бъдещото спазване на достиженията на правото на ЕС, като същевременно беше осигурено ефективно третиране на възникващите потребности.

От особено значение беше проектите да са съобразени с нуждите, зрели, отговорни и устойчиви и това доведе до положителни резултати, като бъдещите дискусии по програмирането ще продължат да се ръководят от тези принципи. Освен това ще продължат усилията за постигане на по-голямо и дългосрочно въздействие в приоритетни области чрез стратегически действия.

В зависимост от нуждите Комисията е готова да осигури ресурси, включително по линия на програмата за помощ, в подкрепа на преговорите за уреждане на конфликта под егидата на ООН.